

Список використаних джерел:

1. Теоретико-правові характеристики економічної функції сучасної держави: автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.01 / О. М. Лошихін; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2010. – 32 с.
2. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020», схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] / Президент України / Офіційний сайт Верховної Ради України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/paran10#n10>.
3. Тропіна В. Б. Бюджетне забезпечення соціальної функції держави в Україні / В. Б. Тропіна // Фінанси України. – № 5. – 2008. – С. 15-31.
4. Кульчицька Н. Є. Фіскальна політика України на регіональному рівні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01 – фінанси, грошовий обіг і кредит / Н. Є. Кульчицька; Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль, 2004. – 21 с.

Іванова А.О.

студентка,

Науковий керівник: Пирожкова Ю.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Запорізький національний університет

ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ САМОСТІЙНОГО ВИДУ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Фінансове право є важливою ланкою в системі побудови держави, адже його норми регулюють відносини, що складаються у процесі мобілізації, розподілу, перерозподілу та використання державних коштів. Як влучно зазначає В. П. Нагребельний, система фінансового права є доктринальним відображенням у фінансово-правовій науці та юриспруденції у цілому системи державних та місцевих фінансів.

Фінансове право складається з великої кількості фінансово-правових норм, сукупність яких виражається у складній цілісній системі фінансового законодавства. На сьогоднішній день повне зміцнення правопорядку у фінансовій сфері залишається певною правовою проблемою, а питання фінансово-правової відповідальності за порушення норм фінансового законодавства – актуальною темою для дискусій.

Як у теоретичному, так і у практичному значенні фінансова відповідальність, у контексті самостійного виду юридичної відповідальності, має досить широке коло правових точок зору. Одні вчені

вважають фінансово-правову відповідальність самостійним видом юридичної відповідальності, такі як Іванський А. Й., Грачова О. Ю., Будько З. М., Бекерська Д. А., Хачатуров Л. В., Хімічева Н. І., Другова Ю. В., інші вчені вважають, що вона є різновидом адміністративної відповідальності, серед них Усенко Р. А., Гусева Т. А. Така точка зору аргументується наприклад Усенко Р. А. тим, що порядок застосування та основні ознаки фінансових санкцій є аналогічними за порядком застосування та ознаками до тих, що застосовуються в інших сферах суспільних відносин, на підставі цього робиться висновок про адміністративно-правову природу фінансових санкцій. Ще одна правова позиція полягає в тому, що фінансово-правова відповідальність вважається тільки науковим збірним інститутом (Ю. Білошапко).

Оглядаючи різні точки зору з цього питання, вважаємо за доцільне погодитись з першою групою вчених, які все ж таки розглядають фінансову відповідальність як окремий вид юридичної відповідальності. Як влучно зазначає Яромленко Ю. В., фінансово-правова відповідальність застосовується на підставі фінансових законів у прив'язці до сфер фінансової діяльності (бюджетної, податкової, валютної, тощо). При цьому відповідальність у кожній сфері визначена окремими законодавчими актами та передбачає власні види порушень, власні санкції та порядок їх застосування. Така точка зору, на нашу думку, є вагомим аргументом, адже індивідуальна специфіка фінансової відповідальності дозволяє нам чітко відокремити її від інших видів юридичної відповідальності.

Слід зазначити, що Податковий кодекс України на законодавчому рівні визначає фінансову відповідальність як окремий вид, закріплюючи в статті 111, що за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються три види юридичної відповідальності, а саме: фінансова, адміністративна та кримінальна. Також слід звернути увагу на те, що ПКУ визначає безпосередньо форму фінансової відповідальності, наголошуючи, що вона застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені.

Ще однією вагомою підставою для визначення фінансової відповідальності як окремого виду відповідальності, як приклад, слід навести статтю 112 ПКУ, де зазначено, що притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування не звільняє за наявності відповідних підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності. Тобто

ми можемо побачити чітке правове розмежування цих видів відповідальності, адже законодавець наголошує, застосування однієї відповідальності не виключає іншої. Якщо ж фінансова відповідальність була б підвидом певного іншого виду юридичної відповідальності, тоді ж згідно 112 ПКУ ми мали б факт порушення статті 61 Конституції України, яка зазначає, що ніхто не може бути двічі притягнений до одного виду юридичної відповідальності за одне й те саме правопорушення. Однак, як вже було зазначено, Податковий кодекс України чітко розмежовує види юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства, надаючи кожному окремий статус.

Підводячи підсумок, слід виділити основоположні ознаки, які дають нам підстави виділяти фінансову відповідальність в окремий вид юридичної відповідальності, а саме:

- встановлення на законодавчому рівні як окремий вид юридичної відповідальності;
- індивідуальний порядок встановлення та обрахування фінансово-правових санкцій;
- можливість притягнення за одне й те саме правопорушення як до фінансової, так і за наявності відповідних підстав до інших видів юридичної відповідальності;
- відмінна від інших галузей процедура застосування фінансово-правових санкцій та суб'єктним складом;
- порушення безпосередньо фінансово-правових норм як єдина підстава притягнення до фінансової відповідальності.

Отже, підсумовуючи та аналізуючи всі обумовлені ознаки, розглянувши різні погляди вчених та звернувшись до законодавчого регулювання даного питання, як висновок, можемо зазначити, що на сьогоднішній день є ґрунтовні та законодавчо обумовлені підстави виділяти фінансову відповідальність в окремий вид юридичної відповідальності. Її специфічні риси та індивідуальний характер створюють відокремлену сферу відповідальності до порушників фінансового законодавства, адже нормативно-правова база у сфері фінансів досить повно визначає фінансово-правові правопорушення та специфічні стягнення до осіб, що їх вчинили. Так, дійсно, це залишається досить дискусійним питанням як у практичному значенні, так і в теоретичній частині, але все ж таки своя специфічна правова природа фінансового законодавства та всі її складові включаючи інститут відповідальності, дозволяє нам чітко відокремлювати його від інших галузей права.

Список використаних джерел:

1. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства, Анастасія Літвінцева, УДК 347.73.
2. Функції фінансово-правової відповідальності: А.Й. Іванський, – УДК 34.03:347.7 3
3. Автореферат: Фінансові санкції за адміністративним законодавством України, – Усенко Р.А.
4. Фінансове право: – навчальний посібник для студентів юридичних факультетів, – / Ю.В. Пирожкова. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2012. – 308 с.
5. Податковий кодекс України: чинне законодавство: Офіц. текст. – редакція від 03.12.2017.
6. Конституція України: чинне законодавство: Офіц. текст. – К. Алерта, 2016. – 80 с.
7. Фінансово-правова відповідальність і діяльність фінансових пірамід: Ярмоленко Ю.В., к. ю. н., – Науковий вісник Херсонського державного університету, УДК 347.73 – С. 222.

Ковшар А.Д.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

В умовах сучасного розвитку, питання демократичності України стає все більш актуальним. Основними принципами демократичної держави є верховенство права, забезпечення прав і свобод людини і громадянина, а також розподіл влади на три гілки. Вести мову про демократичну державу не можливо, якщо у ній не забезпечується ефективна робота державної влади.

Державна служба є досить важливим інститутом державної влади в Україні. Саме завдяки їй вирішується значна кількість питань у різних галузях діяльності нашої держави.

Питанню державної служби присвячено велику кількість наукових праць авторами яких є Падалка О. А., Петришин О. В., Тимоцюк В. П., Битяк Ю. П., Авер'янов В. Б., Оржель О. Губанова О. О. та багато інших.

Стаття 38 Конституції України зазначає, що всі громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, тобто кожен має право займати посаду в державних органах [1]. Відповідно до нового